

המציאות היהודית

כז אלול תשס"ה – כח תשרי תשס"ו • דו ירחון של ועד הקהילות היהודיות מרומניה

יום השואה בבוקרשט וברחבי רומניה

פעם השנית הקהילות היהודיות מבוקרשט ומערים אחרות סימנו את יום השואה ברומניה. כך בבירה הנשיא טראין בססקו וראש הממשלה קלין פופסקו טריציאנו כיבדו את האירוע והניחו זרי פרחים באנדרטה

השואה מחצר בית הכנסת הכורלי. נשיא רומניה הזמין את נציגי הקהילה היהודית בארמון קוטרוצ'ני. הוא דיבר לקהל המוזמנים על הצורך שמדינת רומניה תקבל אחריות על טרגדיה היהודים הרומניים בתקופת מלחמת העולם השנייה ועל נקיטת צעדים שימנעו חזרת המעשים שכאלה. בהזדמנות הזו פורסם המבוא הראשון להיסטוריה היהודים ולהוראת השואה. בערים רבים נערכו טקסים של הנחת פרחים, סימפוזיונים, תערוכות. אירוע מיוחד נערך ביאשי: בנוכחותו של שר החוץ, מיהאי רזבן אוגוראנו, ושל מוזמנים רבים מרומניה ומחו"ל, נפתח מרכז המחקרים היהודיים של אוניברסיטה "אל.קוזה".

"החיים בצל המוות"

התערוכה "החיים בצל המוות", רגע מרשים בסריה האירועים המוקדשים ליום השואה, הציגה תמונות על סבלם של היהודים הרומניים שהוגלו למחנות או קורבני הפוגרומים ו"רכבות המוות", תמונות שבוצעו ע"י ציירים וגרפיקאים יהודיים, רבים מהם מעורבים ישירות באירועים הטרגיים האלה. שרשרת פוסטרים ענקיים פירסמו טקסטים של החוקים האנטי-יהודיים מהתקופה. רשימה של 600 שמות של אומני מוזיקה ותיאטרון שנאסרו להם לעסוק במקצועם על הבימות הרומניות, היא מאד משמעותית.

ובהזדמנות יום השואה נפתח המכון הלאומי לחקר השואה ברומניה "אלי וויז'לי". באירוע השתתפו נציג הנשיא טראין בססקו, שני נשיאים לשעבר של רומניה, שגריר ישראל ודיפלומטים אחרים, נשיא הפדרציה של הקהילות היהודיות מרומניה, אנשים פוליטיים, נציגי חברת הציבור, מוזמנים מחו"ל, ביניהם גם מנהל מוזיאון "יד ושם" מירושלים ושל מוזיאון השואה מווינגטון, חברי הקהילה היהודית. מנהל המכון, אלוף מיהאיל יונסקו וגם דוברים אחרים הדגישו את חשיבות הקמת המכון להכרת האמת ההיסטורית הקשורה לגורל היהודים הרומניים בתקופת מלחמת העולם השנייה.

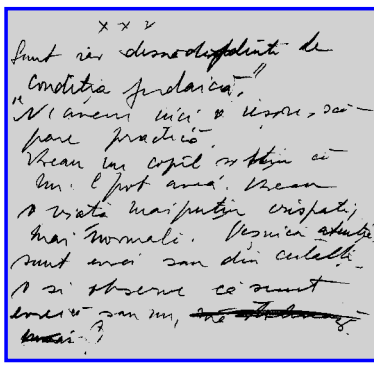
פתיחת המכון הלאומי לחקר השואה ברומניה

ברכות ואיחולים להנהלה החדשה של הפדרציה

לועד ההנהלה החדש של הפדרציה, משר החוץ רזבן מיהאיל אוגוראנו, מהסנטור יון איליאסקו, נשיא לשעבר של רומניה, מנהיג הקבוצה הפרלמנטרית של מפלגת הסוציאל-דימוקרטית, משר המדינה לתאום הפעילות מתחומי העסקים והמפעלים הקטנים והממוצעים, גאורגה קופוס, ממזכיר המדינה במשרד התרבות והדתות, ד"ר שטפן ניצולסקו, ומסגן-הנשיא של קמרה חברי הפרלמנט, סגן-הנשיא של מפלגת רומניה מרה, עו"ד לוציאן אוגוסטין בולקש.

בהזדמנות חגי הסתיו ובחירת הנשיא החדש של הפדרציה, ד"ר אורל ווינר נתקבלו מסרי ברכה רבים משלטונות גבוהות של מדינת רומניה. ברכתו הנמסרת של הרב הגדול ד"ר אלקסנדרו שפרן הוא מאד מרשימה. גם נמסרו ברכות לסגן הנשיא, המהנדס פאול שוורץ ולמזכיר הכללי, המהנדס אלברט קופרברג, וגם

פחדים, השפלות, התקוממות בעת הרדיפה

לאחד השירים של מריה בנוש, שמו "פוגרום", כח חזק על נפש קוראיו. הוא פרי ישרי של הוויות מרות שהמשוררת עברה בשנות הרדיפה הגזענית, עליהן מספרת ב"יומן" היא כתבה בכל התקופה ההיא. מדובר בעשרות מחברות בכתב יד המחכים לעורך שיפרסם אותן. "המציאות היהודית" מפרסם לראשונה קטעים, עדויות דרמטיות על השפלות והקרבות מקוממות ידועות למעשה בתוך האוכלוסיה היהודית הנרדפת.

נוכחותו של הדור האמצעי יותר ויותר מורגשת בקהילות

יותר מ 900 מאות חברים מהגיל ה"שני" נוכחים בפעילויות מגוונים, הן בתור משתתפים והן כיוזמים. התארגנותם לא היתה אפשרית בלי תמיכת ארגון "ז'יווינט", וסיוע האישי של נציגו, ד"ר זבי פיין. גיוסה של קבוצת הגיל הזה היה הדבר הקשה ביותר, מאחר ומדובר באנשים פעילים, עסוקים בעבודתם, בעלי משפחות, הורים לילדים בבית הספר או סטודנטים. לכן, ראויים לשבח המאמצים של העוסקים בתוכנית לבקש מהם להקריב מזמנם הפנוי. המארגנים הצליחו מכיוון שהציעו לחברי הדור האמצעי תוכניות מעניינות ומושכות.

איך אנחנו יכולים להגדיר את הוויותינו עכשיו, ברטרופסקטיבה חגי הסתיו הגדולים 5766, מהימים הנוראים ועד שמחת תורה? אולי ברצוננו ובמאמצינו לתקן את הרוע. יחד עם מנהיגי הפדרציה והקהילה היהודית מבוקרשט, עם חברים רבים של קהילת יהודי הבירה שהתאספו בבית הכנסת הכורלי, נציגי שגרירות מדינת ישראל ברומניה, נציגי סניף הסוכנות היהודית, הפרלמנט הרומני, נציגי בית המלכות, החברה הרומנית לשידורי רדיו, נציגי הדתות, ארגוני המיעוטים הלאומיים, דיפלומטים השתתפו ברגשותינו בראש השנה, יום השפיטה, בפתח לשנה החדשה היהודית. בשם הנהלת הפדרציה, נשיאה, חבר הפרלמנט ד"ר אורל ווינר, בירך את האורכים ומסר את איחולי נשיא רומניה, טראין בססקו, לראש השנה וליום כיפור. הגבי רודיקה רדיאן גורדון, שגרירת מדינת ישראל ברומניה, קרא מסרי הברכה של משה קצב, נשיא

הסימפוזיה הגדולה של חגי הסתיו

מדינת ישראל, של אריאל שרון, ראש הממשלה ושל סילבן שלום, שר החוץ, לכל הקהילות היהודיות ברחבי העולם. הנסיך רדו דה חוהנצולרן מבר את מחשבותיו של מלך מיהאי לכל היהודים הרומניים. נשיא קהילת יהודי בוקרשט, אוסי לזר קרא את מסר הרב הגדול מנחם הכהן לראש השנה. חזרו לזכרוננו תמונות מערב יום כיפור. ארוון הקודש הפתוח, הוצאת ספרי הקודש, אנשי הקהילה המעבירים אותם בינינו. זכרנו לפני יזכור התפילה למען זכרם של יקירינו, הלימוד הנצחי המפורש ע"י הרב הגדול מנחם הכהן. באנו לאחר מכן לקראת חג הסוכות, חג האוהלים, חג האסיף, חג השמים הכחולים לאחר סערה. בסוכה שליד בית הכנסת הכורלי, הגבי רודיקה רדיאן גורדון, שגרירת ישראל ברומניה, וילפריד גרובר, שגריר גרמניה, הסנטורים יון בזגן, ורוז'אן ווסגניאן, נשיא התאחדות הארמנים ברומניה, אנשים רבים השייכים לחיי התרבות הרומנית, השתתפו בחג שמחתנו. שמענו יחד את פרשנויותיו של הרב הגדול מנחם הכהן המלאות השראה. אחרי בושנה רבה, יום האמור להביא למודעות נפשוננו את זמניותו של באדם, לאחר הטון הרציני של שמיני עצרת עד שיא יזכור לזכרם של יקירינו, הגענו לשמחת תורה, לשטח הנשגב.

מסרי ראש השנה ויום כיפור 5766

טראין בססקו, נשיא רומניה, בריאות, אושר, שלום ושגשוג

למר אורל ווינר, נשיא פדרציה הקהילות היהודיות מרומניה, בהזדמנות חגי הסתיו, ראש השנה ויום כיפור, אני שמח לפנות אליך, הנשיא החדש של פדרציה הקהילות היהודיות מרומניה, על מנת למסור את יחולים חמים לבריאות, אושר, שלום ושגשוג, לך ולכל חברי הקהילות היהודיות מהארץ. אני מקווה לתמסור להם את איחולי, בשם העם הרומני. ברגעי אושר האלה המסמנים התחלה חדשה, אני מבטיח לכם שימת לב מיוחדת לבעיות הקהילה היהודית מרומניה.

חבר פרלמנט אורל ווינר, נשיא פדרציה הקהילות היהודיות מרומניה, כח אחדותנו

המסורתיים היהודיים ואת כח אחדותנו. אני מאחל שנת 5766 תביא לכם בריאות, שגשוג ושמחה. שתהיה שנה של התחזקות שיתוף הפעולה של עמנו עם האוכלוסיה המירבית ועם המיעוטים הלאומיים האחרים, שנה בה התפתחות יחסינו עם מדינת ישראל ועם כל הקהילות היהודיות מהעולם תגיע למימדים חדשים. מכל הלב, שנה טובה.